

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. balandžio 6 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (pranešėja), Alės Bukaviniienės ir Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos akcinės bendrovės „Pagirių šiltnamiai“** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 13 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos akcinės bendrovės „Pagirių šiltnamiai“ skundą dėl antstolės veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolė Irena Beliačic, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių vykdymo išlaidų apmokėjimą, kai pasibaigus raginime įvykdyti vykdomąjį dokumentą nustatytam terminui sudaroma išieškotojo ir skolininko taikos sutartis kitoje civilinėje byloje, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja (skolininkė) pateikė antstolei I. Beliačic skundą, prašydama panaikinti 2020 m. gruodžio 16 d. patvarkymą Nr. S-20-11-77089 tęsti vykdymo veiksmus, 2020 m. gruodžio 16 d. vykdymo išlaidų apskaičiavimą Nr. S-20-11-77092, 2020 m. gruodžio 18 d. apskaičiavimo patikslinimą Nr. S-20-11-77471, 2020 m. gruodžio 18 d. nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas Nr. S-20-11-77395 ir 2020 m. gruodžio 18 d. nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas (keitimas) Nr. S-20-11-77470.
3. Pareiškėja nurodė, kad antstolės priimtų procesinių sprendimų pagrindu iš jos banko sąskaitos buvo priverstinai nurašyta 64 221,45 Eur suma už antstolės atliktus vykdymo veiksmus vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450. Susisiekus su antstole dėl įvykusio nepagrįsto lėšų nurašymo, iš antstolės sąskaitos į pareiškėjos banko sąskaitą buvo sugrąžinta 23 286,31 Eur suma (64 221,45 Eur – 40 935,14 Eur). Pareiškėja nesutinka su antstolės vykdymo išlaidų apskaičiavimu ir priverstiniu lėšų nurašymu, kadangi šie veiksmai, pareiškėjos vertinimu, yra neteisėti ir atlikti be teisinio pagrindo.
4. Pareiškėja paaiškino, kad vykdomoji byla buvo pradėta Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) pateikus antstolei 2017 m. spalio 18 d. Vilniaus rajono 1-ojo notarų biuro vykdomąjį įrašą Nr. 11067 dėl skolinio įsipareigojimo, užtikrinto hipoteka, vykdymo pagal pareiškėjos įsiskolinimą 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu. Pareiškėja 2017 m. lapkričio 28 d. pareiškė ieškinį atsakovei NŽT dėl 2008 m. vasario 27 d. Vilniaus apskrities viršininko įsakymo pripažinimo iš dalies negaliojančiu, 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia ir restitucijos taikymo. Be kita ko, pareiškėja prašė teismo taikyti laikinas apsaugos priemones – sustabdyti antstolės vykdomą priverstinį skolos išieškojimą. Antstolė 2018 m. sausio 18 d. patvarkymu vykdomojoje byloje atidėjo vykdymo veiksmus iki Vilniaus apygardos teismo 2017 m. gruodžio 11 d. nutarties, kuria buvo netenkintas pareiškėjos prašymas taikyti laikinas apsaugos priemones, įsiteisėjimo. Civilinėje byloje Nr. e2-2339-603/2018 pagal pareiškėjos ieškinį Vilniaus apygardos teismas 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi patvirtino šalių taikos sutartį, kurios 2.12 punktu šalys susitarė, kad NŽT per vieną mėnesį nuo taikos sutarties įsiteisėjimo atsisakys išieškojimo vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450.
5. Pareiškėjos teigimu, antstolė nepagrįstai rėmėsi Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 „Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“; (toliau – Sprendimų vykdymo instrukcija) 164 punktu ir priverstinai iš pareiškėjos sąskaitos nurašė antstolės atlyginimą. Pareiškėjos vertinimu, antstolė turėjo vadovautis Sprendimų vykdymo instrukcijos 166 punktu, todėl nepagrįstai apskaiciuotos ir nurašytos lėšos iš pareiškėjos sąskaitos privalo būti jai grąžintos.
6. Antstolė I. Beliačic 2021 m. sausio 8 d. patvarkymu atsisakė patenkinti pareiškėjos skundą ir persiuntė jį Vilniaus miesto apylinkės teismui. Nurodė, kad 2020 m. gruodžio 1 d. pareiškėja informavo antstolę, jog pagal Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2-2339-603/2018](#) patvirtintą taikos sutartį su išieškotoja NŽT galutinai atsiskaitė. 2020 m. gruodžio 16 d. buvo priimtas patvarkymas atnaujinti vykdymo veiksmus vykdomojoje byloje ir atliktas vykdymo išlaidų apskaičiavimas dėl 399,97 Eur būtinųjų vykdymo išlaidų, 63 807,08 Eur antstolės atlygio, 14,40 Eur papildomų vykdymo išlaidų. Antstolės atlygis buvo skaičiuojamas nuo 2017 m. spalio 20 d. vykdymui pateiktos skolos sumos, t. y. nuo 1 595 183,73 Eur. 2020 m. gruodžio 18 d. pareiškėja persiuntė antstolei Vilniaus apygardos nutartį [Nr. e2-2339-603/2018](#) dėl taikos sutarties patvirtinimo. Atsižvelgiant į nutartyje nurodytas sumažintas skolos sumas, buvo perskaiciuotas atlygis antstolei nuo 63 807,08 Eur iki 40 935,14 Eur (nuo 1 023 378,48 Eur skolos, nurodytos Vilniaus apygardos teismo nutartyje).
7. Antstolė paaiškino, kad aktyvūs pareiškėjos (skolininkės) veiksmai šiuo atveju prasidėjo tik po vykdomosios bylos užvedimo, pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui. Šalių sudarytos taikos sutarties turinys patvirtina, kad išieškotoja išieškojimo neatsisakė ir dėl

to nebuvo pagrindo taikyti Sprendimų vykdymo instrukcijos 166 punktą, leidžiantį neskaiciuoti atlygio antstoliui. Antstolė pagrįstai vadovavosi Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punktu, pagal kurį, kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, iš skolininko išieškamos visos vykdymo išlaidos. Vykdymo išlaidų apmokėjimo klausimas buvo aptartas ir Vilniaus apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2-2339-603/2018](#) patvirtintos šalių taikos sutarties 2.12 punkte, pagal kurį antstolės paslaugų išlaidas apmoka pareiškėja.

8. Suinteresuotas asmuo NŽT su pareiškėjos skundu nesutiko ir prašė jį atmesti. Nurodė, kad pareiškėja nuo 2011 metų nevykdė savo įsipareigojimų pagal 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį – nemokėjo nei įmokų, nei palūkanų, nei delspinigių, todėl NŽT pradėjo įskolinimo išieškojimą priverstine tvarka. Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e2-2339-603/2018, patvirtintos taikos sutarties 2.3 punkte šalys nauja redakcija išdėstė 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutarties 3 punkto 1 dalį, susijusią su valstybinės žemės sklypo kainos nustatymu ir mokėjimo grafiku. Taikos sutarties 2.12 punkte šalys susitarė, kad „atsakovė dėl pasikeitusių faktinių aplinkybių, taikos sutarties pasirašymo fakto ir su tuo susijusių priežasčių per vieną mėnesį nuo taikos sutarties įsiteisėjimo atsisako išieškojimo antstolės I. Beliačienės vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450. Antstolės paslaugų išlaidas apmoka ieškovė.“ Taigi, pagal teismo patvirtintos taikos sutarties 2.12 punktą pareiškėja apmokėti antstolės paslaugų išlaidas tenka pareiškėjai.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

9. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. kovo 3 d. nutartimi pareiškėjos skundą dėl antstolės veiksmų atmėtė.
10. Teismas, remdamasis vykdomosios bylos medžiaga, nustatė, kad antstolė I. Beliačienė vykdo skolos išieškojimą iš skolininkės AB „Pagirių šiltnamiai“ kreditorės NŽT naudai pagal Vilniaus rajono 1-ojo notarių biuro notarės Dalijos Svirbutienės 2017 m. spalio 18 d. vykdomąjį įrašą dėl priverstinio skolos išieškojimo pagal hipotekos (įkeitimo) kreditorės (NŽT) prašymą Nr. 11067. Kreditorės NŽT reikalavimai yra kildinami iš Lietuvos Respublikos, atstovaujamos NŽT, ir skolininkės AB „Pagirių šiltnamiai“ 2008 m. gegužės 13 d. sudarytos valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarties, kuria skolininkei buvo parduoti du valstybinės žemės sklypai. Antstolės 2017 m. spalio 23 d. raginimu pareiškėja AB „Pagirių šiltnamiai“ buvo įpareigota per vieną mėnesį nuo raginimo įteikimo dienos (iki 2017 m. lapkričio 27 d.) sumokėti skolą išieškotojai NŽT.
11. Teismas taip pat nustatė, kad 2018 m. sausio 18 d. antstolė priėmė patvarkymą Nr. S-18-11-1456 dėl vykdymo veiksmų atidėjimo vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450 iki Vilniaus apygardos teismo 2017 m. gruodžio 11 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e2-5937-603/2017, kuria atmestas skolininkės prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, įsiteisėjimo. 2020 m. lapkričio 26 d. patvarkymu Nr. S-20-11-73078 antstolė įpareigojo šalį informuoti apie Vilniaus apygardos teismo civilinėje byloje Nr. e2-5937-603/2017 priimtą sprendimą. Šalys antstolę informavo, kad 2018 m. rugpjūčio 16 d. civilinėje byloje patvirtinta taikos sutartis, pagal kurią skolininkė su išieškotoja atsiskaitė galutinai. Atsižvelgdama į tai, antstolė 2020 m. gruodžio 16 d. priėmė patvarkymą Nr. S-20-11-77089 tęsti vykdymo veiksmus vykdomojoje byloje ir priėmė vykdymo išlaidų apskaičiavimą Nr. S-20-11-77092 dėl 64 221,45 Eur vykdymo išlaidų. 2020 m. gruodžio 18 d. antstolė priėmė nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas Nr. S-20-11-77395, kuriuo buvo nurodyta nurašyti 64 221,45 Eur sumą iš pareiškėjos AB „Pagirių šiltnamiai“ sąskaitai. 2020 m. gruodžio 18 d. pareiškėja pateikė antstolei Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. e2-2339-603/2018](#), kuria buvo patvirtinta šalių sudaryta taikos sutartis. Atsižvelgdama į taikos sutartyje nurodytas skolos sumas, antstolė perskaičiavo vykdymo išlaidas ir 2020 m. gruodžio 18 d. priėmė patvarkymą Nr. S-20-11-77471 dėl vykdymo išlaidų apskaičiavimo patikslinimo (sumažinant iki 41 349,59 Eur) bei 2020 m. gruodžio 18 d. nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas (keitimą) Nr. S-20-11-77470. Pareiškėja skunde dėl antstolės veiksmų patvirtino, kad, patikslinus vykdymo išlaidas, jai buvo grąžinta dalis nurašytos sumos.
12. Teismas nurodė, kad raginimas įvykdyti hipoteka užtikrintus įsipareigojimus pagal pareiškėjos AB „Pagirių šiltnamiai“ ir NŽT 2008 m. gegužės 13 d. sudarytą valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį turėjo būti įvykdytas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo pareiškėjai AB „Pagirių šiltnamiai“ dienos, t. y. 2017 m. lapkričio 27 d., tačiau duomenų, kad pareiškėja geranoriškai įvykdė įsipareigojimus NŽT per raginimą nurodytą terminą, byloje nėra. Byloje taip pat nėra duomenų, kad, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 641 straipsnio 1 dalimi, išieškotoja NŽT atsisakė išieškojimo vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450 ir dėl to vykdymo išlaidos iš skolininkės neturėtų būti išieškotos.
13. Teismas atmėtė kaip nepagrįstus pareiškėjos argumentus, kad sprendimą klausimą dėl vykdymo išlaidų išieškojimo antstolė turėjo vadovautis Sprendimų vykdymo instrukcijos 166 punktu, ir pažymėjo, kad Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-2339-603/2018 patvirtinta taikos sutartimi šalys susitarė sumažinti kainą pagal 2008 m. gegužės 13 d. sudarytą valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį. Taikos sutarties 2.12 punktu šalys susitarė, kad antstolės paslaugų išlaidas vykdomojoje byloje apmokės pareiškėja AB „Pagirių šiltnamiai“. Esant nurodytoms aplinkybėms, teismo vertinimu, antstolė pagrįstai vadovavosi Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punktu ir iš skolininkės išieškojo visas vykdomojoje byloje patirtas vykdymo išlaidas, nes šalys sudarė taikos sutartį jau pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, be to, vykdymo išlaidų atlyginimo klausimą išsprendė teismo patvirtintoje taikos sutartyje.
14. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos atskirąjį skundą, 2021 m. gegužės 13 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. kovo 3 d. nutartį.
15. Apeliacinės instancijos teismas, atsižvelgdamas į kasacinio teismo formuojamą praktiką, kad taikos sutartyje įtvirtintas išieškojimo dalies atsisakymas nevertintinas kaip savarankiškas vykdomosios bylos nutraukimo pagrindas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#)), nusprendė, kad vien ta aplinkybė, jog šalių taikos sutartyje išieškotoja įsipareigojo atsisakyti išieškojimo, nesudaro pagrindo spręsti, kad vykdymo išlaidos turėjo būti apskaičiuojamos pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 166 punktą. Šiuo atveju antstolė, atsižvelgdama į tai, kad pareiškėja neįvykdė reikalavimo per raginimą nustatytą terminą, šalys sudarė taikos sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, pagrįstai vykdymo išlaidas apskaičiavo remdamasi Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punktu.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

16. Kasaciniu skundu pareiškėja prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. kovo 3 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 13 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – panaikinti (pakeisti) antstolės 2020 m. gruodžio 16 d. patvarkymą Nr. S-20-11-77089 tęsti vykdymo veiksmus, 2020 m. gruodžio 16 d. vykdymo išlaidų apskaičiavimą Nr. S-20-11-77092, 2020 m. gruodžio 18 d. apskaičiavimo patikslinimą Nr. S-20-11-77471, 2020 m. gruodžio 18 d. nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas Nr. S-20-11-77395 ir 2020 m. gruodžio 18 d. nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas (keitimą) Nr. S-20-11-77470; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis

skundas grindžiamas šiais argumentais:

- 16.1. Teismai tinkamai neatribuoja taikos sutarčių, sudarytų vykdomojoje byloje, ir taikos sutarčių, sudarytų visai nesusijusioje civilinėje byloje, teisinių pasekmių, neteisingai aiškino ir taikė šalių sudarytos taikos sutarties sąlygas. Teismai nepagrįstai nevertino, kad vykdomoji byla buvo pradėta ir turėjo būti vykdoma pagal [CPK 745–747](#) straipsnių nuostatas, įtvirtinančias specialias vykdymo proceso taisykles dėl hipoteka įkeisto turto realizavimo. Po taikos sutarties sudarymo neliko vykdymo dalyko, t. y. išieškotoja išvis prarado teisę reikalauti priverstinio hipoteka įkeisto turto realizavimo, dėl kurio buvo užvesta vykdomoji byla.
- 16.2. Teismai nepagrįstai rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#), kurioje buvo sprendžiama dėl prievolės apskaičiuoti ir sumokėti atlygį antstoliui pagal taikos sutartį, sudarytą būtent vykdomojoje byloje. Šiuo atveju hipoteka įkeisto turto realizavimo priverstine tvarka klausimas taikos sutartimi nebuvo sprendžiamas.
- 16.3. Teismai teisiskai neįvertino išieškotojos neveikimo, nevykdant taikos sutarties 2.12 punkto sąlygos ir neatsisakius išieškojimo. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis sukelia teisinius padarinius ir be jos vykdymo. Pagal taikos sutarties 2.12 punktą, išieškotojai atsisakius išieškojimo, remiantis [CPK 629](#) straipsniu, vykdomoji byla turėjo būti nutraukta. Tai reiškia, kad pareiškėja turi apmokėti tik patirtas vykdomosios bylos administravimo išlaidas, nes jokie vykdymo veiksmai nevyko, jie buvo atidėti antstolės patvarkymu. Pareiškėja negali būti atsakinga už išieškotojos atliktą esminį taikos sutarties (2.12 punkto) pažeidimą. Toks išieškotojos – valstybės įstaigos darbuotojų įvykdytas taikos sutarties esminis pažeidimas sukelia nuostolių sąžiningai ginčo šaliai.
- 16.4. Antstoliui neatlikus visiškai jokių faktinių skolos išieškojimo veiksmų, formalus labai didelės atlygio antstoliui sumos skaičiavimas ir išieškojimas yra aiškiai neproporcingas, nesąžiningas, neatitinka antstolio veiklai taikytinų viešosios teisės ir bendrųjų teisės principų. Teismai neatsižvelgė į kasacinio teismo išaiškinimus, kad antstoliui mokėtinas atlyginimas gali būti mažinamas, siekiant teisingos antstolio ir skolininko interesų pusiausvyros (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-5/2007](#)); kiekvienu atveju teismas privalo nustatyti, analizuoti ir vertinti konkrečios bylos aplinkybes ir dėl antstoliui priteistino atlyginimo dydžio spręsti siekdamas tiek skolininko, tiek antstolio teisėtų interesų pusiausvyros (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-419-915/2015](#)).
17. Suinteresuotas asmuo antstolė I. Beliačic atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 17.1. Priešingai nei teigia pareiškėja, vykdymo proceso metu šalims sudarius taikos sutartį vykdomoji byla buvo užbaigta pagal tą vykdomąjį dokumentą, pagal kurį ji buvo pradėta, t. y. pagal Vilniaus rajono 1-ojo notarų biuro vykdomąjį įrašą Nr. 11067 dėl skolinio įsipareigojimo, užtikrinto hipoteka, vykdymo.
 - 17.2. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad vykdymo procese pasirašytoje taikos sutartyje įtvirtintas išieškojimo dalies atsisakymas yra sudėtinė tokios taikos sutarties dalis, o neretai ir esminė jos sąlyga, todėl nevertintinas kaip savarankiškas vykdomosios bylos nutraukimo pagrindas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#)). Iš šalių sudarytos taikos sutarties turinio akivaizdu, kad išieškotoja įsipareigojo atsisakyti išieškojimo ne dėl to, jog panaikino prievolę, bet tuo pagrindu, kad šalys susitarė dėl prievolės modifikavimo ir naujų prievolės įvykdymo sąlygų, sumažinus prievolės sumą ir nustatius naują skolos sumokėjimo tvarką. Dėl to antstolė pagrįstai užbaigė vykdomąją bylą vadovaudamasi [CPK 629](#) straipsnio 1 dalies 2 punktu, kai išieškotojas ir skolininkas sudaro taikos sutartį, bet ne [CK 629](#) straipsnio 1 dalies 1 punktą, kai išieškotojas atsisako išieškojimo.
 - 17.3. Pareiškėjai net 6 metus nevykdant prievolės geruoju, nesumokėjus nė vienos įmokos už įsigytus žemės sklypus, žemės įsigijimo kainos negėnįjant iki pradėtų priverstinio vykdymo veiksmų, į teismą su ieškiniu kreipiantis tik pradėjus vykdyti išieškojimą ir po to, kai pasibaigė raginime nustatytas terminas, negali būti vertinama, kad egzistuoja aplinkybės, kurios prilygtų *force majeure* (nenugalima jėga) aplinkybėms ir šiuo atveju leistų pateisinti skolininkės vengimą vykdyti prievolę bei pagrįstai mažinti Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą atlyginimo antstoliui dydį.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl vykdymo išlaidų apmokėjimo, kai pasibaigus raginime įvykdyti vykdomąjį dokumentą nustatytam terminui sudaroma taikos sutartis

18. [CPK 629](#) straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti savarankiški vykdomosios bylos nutraukimo pagrindai – išieškotojo atsisakymas išieškojimo; vykdymo procese išieškotojo ir skolininko sudaryta ir teismo [CPK 595 straipsnio](#) nustatyta tvarka patvirtinta taikos sutartis.
19. Kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad vykdomosios bylos nutraukimo pagrindo tinkamas teisinis kvalifikavimas yra reikšmingas, nes atsižvelgiant į tai, kuris iš jų taikomas, sukuria arba nesukuria skolininkui prievolę sumokėti antstoliui vykdymo išlaidas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#), 27 punktas).
20. [CPK 609 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad vykdymo išlaidas, be kitų, sudaro vykdomosios bylos administravimo išlaidos, atlygis antstoliui už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu ([CPK 609 straipsnio](#) 1 dalies 1, 3 punktai). Vykdymo išlaidų dydį, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija ([CPK 609](#) straipsnio 2 dalis).
21. Sprendimų vykdymo instrukcijos (redakcija, galiojusi nuo 2020 m. liepos 17 d. iki 2021 m. sausio 1 d.) 166 punkte nustatyta, kad jeigu vykdomoji byla nutraukiama dėl to, kad išieškotojas atsisakė išieškojimo, išieškotojas privalo sumokėti visas vykdymo išlaidas, išskyrus atlygį antstoliui. Tokiu atveju vykdomoji byla užbaigiama ir išieškotojo sumokėtos vykdymo išlaidos iš skolininko neišieškomos ir išieškotojui negrąžinamos. Pagal šios instrukcijos 163 punktą, kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį per

raginime įvykdyti sprendimą nustatytą terminą, iš skolininko išieškomos administravimo išlaidos ir išlaidos tretiesiems asmenims. Atlygis antstoliui šiuo atveju neimamas. Instrukcijos 164 punkte įtvirtinta, kad, skolininkui įvykdžius sprendimą arba šalims sudarius taikos ar skolos padengimo sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, iš skolininko išieškomos visos vykdymo išlaidos.

22. Iš aptarto teisinio reglamentavimo darytina išvada, kad vykdymo išlaidų mokėjimo prievolė priklauso nuo vykdomosios bylos nutraukimo pagrindo. Tuo atveju, jei vykdomoji byla nutraukiama vykdymo procese šalims sudarius ir teismui patvirtintus taikos sutartį, vykdymo išlaidų (atlygio antstoliui) mokėjimo prievolei atsirasti esminę reikšmę turi taikos sutarties sudarymo momentas (per raginime įvykdyti sprendimą nustatytą terminą ar šiam terminui pasibaigus).
23. Nagrinėjamu atveju byloje nustatyta, kad išieškojimas antstolės I. Beliačic vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450 pradėtas pagal Vilniaus rajono 1-ojo notarų biuro notarės D. Svirbutienės 2017 m. spalio 18 d. vykdomąjį įrašą dėl priverstinio 1 594 868,56 Eur skolos išieškojimo pagal hipotekos (įkeitimo) kreditorės NŽT prašymą Nr. 11067. Kreditorės NŽT reikalavimai yra kiti iš Lietuvos Respublikos, atstovaujamos NŽT, ir skolininkės AB „Pagurių šiltnamiai“ 2008 m. gegužės 13 d. sudarytos valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarties, kuria skolininkei buvo parduoti du valstybinės žemės sklypai. Pareiškėja, laiku neatsiskačiusi pagal nurodytą sutartį, 2017 m. spalio 23 d. antstolės raginimu buvo įpareigota per vieną mėnesį nuo raginimo įkeitimo dienos (iki 2017 m. lapkričio 27 d.) sumokėti skolą išieškotojai NŽT.
24. Bylą nagrinėjusių teismų taip pat nustatyta, kad antstolė 2018 m. sausio 18 d. patvarkymu Nr. S-18-11-1456 sustabdė priverstinį išieškojimą vykdomojoje byloje, iki įsiteisės Vilniaus apygardos teismo 2017 m. gruodžio 11 d. nutartis, kuria atmestas skolininkės prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones ir sustabdyti antstolės vykdomąją bylą, civilinėje byloje Nr. e2-5937-603/2017 pagal skolininkės ieškinį NŽT dėl 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarties (tos pačios sutarties, kurios pagrindu vykdomas išieškojimas ginčo vykdomojoje byloje) pripažinimo negaliojančia. Minėtoje civilinėje byloje pagal skolininkės ieškinį NŽT bylos šalys sudarė taikos sutartį, kurioje susitarė sumažinti kainą pagal 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį. Taikos sutartis patvirtinta Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi. Nurodyta taikos sutartimi šalys, be kita ko, susitarė, kad išieškotoja dėl pasikeitusių faktinių aplinkybių, taikos sutarties pasirašymo fakto ir su tuo susijusių priežasčių per vieną mėnesį nuo taikos sutarties įsiteisėjimo atsisako išieškojimo antstolės I. Beliačic vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450, o antstolės paslaugų išlaidas apmoka skolininkė (taikos sutarties 2.12 punktas). Antstolei 2020 m. lapkričio 26 d. patvarkymu Nr. S-20-11-73078 įpareigojus, šalys informavo antstolę apie civilinėje byloje Nr. e2-2339-603/2018 sudarytą taikos sutartį ir tai, kad pagal šią sutartį skolininkė yra atsiskačiusi su išieškotoja. Atsižvelgdama į tai, antstolė ginčijamais 2020 m. gruodžio 16 d. ir 18 d. patvarkymais apskačiavo vykdymo išlaidas, vėliau jas patikslino ir priėmė nurodymus dėl lėšų nurašymo iš pareiškėjos (skolininkės) banko sąskaitos.
25. Teismai, remdamiesi tuo, kad per raginime įvykdyti sprendimą nustatytą terminą skolininkė įsipareigojimo neįvykdė, o taikos sutartis tarp šalių sudaryta jau pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, nusprendė, jog antstolė pagrįstai vadovavosi Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punktu ir apskačiavo skolininkei mokėtinas vykdymo išlaidas, įskaitant atlygį antstolei. Teisėjų kolegija šias teismų išvadas pripažįsta teisėkai pagrįstomis.
26. Kasaciniame skunde pareiškėja pagrįstai nurodo, kad šiuo atveju šalių taikos sutartis nėra sudaryta tiesiogiai vykdymo procese ([CPK 595 straipsnis](#)). Kaip nurodyta pirmiau, šalių taikos sutartis buvo patvirtinta teismo nutartimi kitoje civilinėje byloje pagal pareiškėjos ieškinį NŽT ginčijant valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutarties (tam tikrų jos nuostatų) teisėtumą. Tačiau ši aplinkybė nesudaro pagrindo spręsti, kad teismai neteisingai vertino šios taikos sutarties reikšmę vykdomajai bylai ir dėl šios priežasties neteisingai aiškino bei taikė nagrinėjamam ginčui aktualias proceso teisės normas.
27. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad tuo atveju, kai taikos sutartis sudaroma ne tiesiogiai vykdymo procese, būtina įvertinti, ar ji susijusi su vykdymu ir jame atliktais antstolio veiksmais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-425-611/2016, 19 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Šiuo atveju kitoje civilinėje byloje teismo patvirtinta taikos sutartimi šalys susitarė dėl skolos pagal 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį sumokėjimo tvarkos. Kadangi teismo patvirtinta taikos sutartimi šalys susitarė dėl tos pačios prievolės, kuri buvo priverstinai vykdoma išieškotojos NŽT naudai antstolės I. Beliačic vykdomojoje byloje, modifikavimo ir naujų šios prievolės įvykdymo sąlygų akivaizdu, kad ši sutartis, nors ir sudaryta netiesiogiai vykdymo procese, yra neatsiejamai susijusi su antstolės veiksmais vykdomojoje byloje.
28. Pasisakydamas dėl pareiškėjos argumento, kad taikos sutarties 2.12 punktu išieškotoja NŽT įsipareigojo atsisakyti išieškojimo vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450, kuris taip pat nurodomas ir kasaciniame skunde, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atkreipė dėmesį į kasacinio teismo formuojamą praktiką, pagal kurią vykdymo procese pasirašytoje taikos sutartyje įtvirtintas išieškojimo dalies atsisakymas yra sudėtinė tokios taikos sutarties dalis, o neretai – esminė jos sąlyga, todėl nevertintinas kaip savarankiškas vykdomosios bylos nutraukimo pagrindas. Kasacinio teismo išaiškinta, kad teismas, sprenddamas, ar vykdomoji byla nutraukta dėl to, kad šalys sudarė taikos sutartį, ar dėl išieškotojo atsisakymo nuo išieškojimo, turi įvertinti, kas lėmė išieškotojo valią nebetęsti išieškojimo proceso. Jeigu šalys sudarė taikos sutartį, kuria abipusėmis nuolaidomis nustatė šalims priimtinas jų ginčo sprendimo sąlygas, išsprendė teismo sprendimo įvykdymo klausimą bei kitus ginčytinus klausimus ir šia sutartimi įsipareigojo nutraukti vykdomąją bylą, tai nėra teisinio pagrindo konstatuoti, kad šia sutartimi išieškotojo padarytos nuolaidos – išieškojimo sumos dalies atsisakymas – tampa savarankišku vykdomosios bylos nutraukimo pagrindu, net jeigu pačios šalys sutartyje taip įvardija (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#), 30, 35 punktai). Pažymėtina, kad nors pareiškėja pagrįstai nurodo, jog Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#) buvo sprendžiama dėl vykdymo procese sudarytos taikos sutarties, vadovaujantis šios nutarties 27 punkte nurodyta kasacinio teismo praktika, ši aplinkybė nelaikytina esmine ir nesudaro pagrindo teigti, kad šioje nutartyje pateiktais išaiškinimais nagrinėjamoje byloje negalėjo būti vadovaujamasi.
29. Taigi, sprendžiant dėl vykdomosios bylos nutraukimo pagrindo teisinio kvalifikavimo tais atvejais, kai šalys sudaro taikos sutartį, kuri yra susijusi su vykdymu ir jame atliktais antstolio veiksmais, kitoje civilinėje byloje, esminę reikšmę turi šios sutarties turinys ir priežastys, lėmusios išieškotojo valią nebetęsti išieškojimo proceso. Atvejis, kai taikos sutartimi pagal joje nustatytas sąlygas išieškotojas ir skolininkas susitarė dėl išieškotojo neatlygintino išieškojimo atsisakymo pagal vykdomąjį dokumentą (išieškotojas atsisakė išieškojimo ne dėl to, kad skolininkas būtų jau sumokėjęs skolą), taip pat atleido skolininką nuo prievolės vykdymu, kasacinio teismo praktikoje pripažintais leidžiančiu šalių procesinių elgesį (taikos sutarties sudarymą) vertinti kaip išieškotojo atsisakymą nuo išieškojimo. Ir priešingai, jei šalys taikos sutartimi tarpusavio nuolaidomis susitaria dėl atsisakymo, šia sutartimi padengiamas vykdomojoje byloje vykdytas išieškojimas, šalys susitaria vykdyti prievolę kitokiu būdu ar pakeisti jos apimtį, tai vertintina kaip vykdomosios bylos užbaigimas išieškotojo ir skolininko taikos sutartimi (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-419-915/2015; 2016 m. spalio 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-425-611/2016](#), 20, 21 punktai; 2017 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-916/2017](#), 32, 33 punktai).
30. Byloje nustatyta, kad civilinėje byloje Nr. e2-2339-603/2018 patvirtinta taikos sutartimi šalys susitarė pakeisti 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo 3 punkto 1 dalį, susijusią su žemės sklypo kainos nustatymu ir mokėjimo grafiku, t. y. šalys susitarė dėl mažesnės valstybinio žemės sklypo, kurio kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), pardavimo kainos (1 697 653,50 Eur) ir jos sumokėjimą išdėstę dalimis iki 2023 m. sausio 15 d. Šia sutartimi pareiškėja taip pat įsipareigojo iki taikos sutarties sudarymo susidariusį įsiskolinimą už žemės sklypą, kurio kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), sumokėti NŽT per vieną mėnesį nuo teismo nutarties, kuria patvirtinama taikos sutartis, įsiteisėjimo dienos. Pareiškėja taikos sutartimi, be kita ko, pripažino, kad po 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sudarymo nuo 2011 metų nevykdė savo įsipareigojimų, nemokėjo nei įmokų, nei palūkanų, nei delspinigių, todėl NŽT pagrįstai pradėjo įsiskolinimo išieškojimą priverstine tvarka, įsipareigojo apmokėti antstolės paslaugų išlaidas, taip pat atlikti visus veiksmus, susijusius su hipotekos pakeitimu bei įregistravimu, ir apmokėti visas su tuo susijusias išlaidas (taikos sutarties 2.11, 2.12 punktai).

Taigi, bylą nagrinėję teismai pagrįstai nusprendė, kad šalių sudarytos taikos sutarties turinys negali būti prilygintas išieškotojos atsisakymui nuo išieškojimo – pareiškėja taikos sutartimi nebuvo atleista nuo prievolės, vykdomos vykdomojoje byloje Nr. 0011/17/02450, vykdomo. Pagal taikos sutarties sąlygas išieškotoja gali būti vertinama kaip atsisakiusi išieškojimo tik dėl valstybinio žemės sklypo, kurio kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), kainos dalies, viršijančios taikos sutartyje nurodytą kainą, tačiau, kaip nustatyta byloje, atlyginimas antstolei nuo šios kainos dalies išieškotas nebuvo (atlyginimas apskaičiuotas nuo 1 023 378,48 Eur skolos, nurodytos Vilniaus apygardos teismo nutartyje, kuria patvirtinta taikos sutartis).

31. Pareiškėjos kasaciniame skunde akcentuojama aplinkybė, kad ji taikos sutartimi prisiimtą prievolę geranoriškai įvykdė tiesiogiai kreditori, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą taip pat nesudaro pagrindo spręsti, kad pareiškėjai nekyla pareiga mokėti vykdomo išlaidų. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas ne kartą yra nurodęs, kad faktas, jog priverstinio vykdomo proceso metu skolininkas pats sumoka skolą ar kitaip atsiskaito su išieškotoju, nėra pagrindas pripažinti, kad skolininkas įvykdė vykdomąjį dokumentą gera valia, nes tą jis padaro jau prasidėjus priverstinio vykdomo procesui. Tais atvejais, kai skolininkas įvykdo vykdomąjį dokumentą pasibaigus raginime (siūlyme) nustatytam terminui, iš skolininko išieškomos visos vykdomo išlaidos, tarp jų ir atlyginimas antstoliui už vykdomojo dokumento įvykdymą, nepaisant to, kad skolą išieškotojui sumoka ar kitaip su juo atsiskaito pats skolininkas. Toks atlyginimo antstoliui už vykdomojo dokumento įvykdymą teisinis reglamentavimas paaiškinamas tuo, jog priverstinis teismo sprendimų vykdymas yra antstolio profesinė veikla, kurią griežtai reglamentuoja ir už kurios įvykdymą antstoliui nustato valstybė. Remiantis valstybės nustatyto vykdomo išlaidų teisiniu reglamentavimu antstolis turi teisėtą pagrindą tikėtis, kad už teisėtą priverstinio pobūdžio priemonių panaudojimą, įvykdydamas vykdomąjį dokumentą, kurio skolininkas neįvykdė savanoriškai, jis gaus nustatytą atlyginimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-96-611/2019, 28–29 punktai ir juose nurodyta kasacinio teismo praktika). Taigi, pareiškėjai įvykdžius prievolę gera valia tiesiogiai kreditori pasibaigus antstolės raginime nustatytam terminui, antstolė turi teisę iš skolininkės išieškoti visas vykdomo išlaidas, be kita ko, atlygį antstolei.
32. Apibendrinant išdėstytus argumentus teisėjų kolegija nusprendžia, kad bylą nagrinėję teismai vykdomosios bylos nutraukimo pagrindą pagrįstai kvalifikavo pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punktą (skolininkui įvykdžius sprendimą arba šalims sudarius taikos ar skolos padengimo sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui).

Dėl atlyginimo antstoliui mažinimo

33. Kasaciniame skunde pareiškėja taip pat nurodo, kad bylą nagrinėję teismai neatsižvelgė į kasacinio teismo išaiškinimus, jog antstoliui mokėtinas atlyginimas gali būti mažinamas siekiant teisingos antstolio ir skolininko interesų pusiausvyros, ir nepagrįstai šioje byloje nesprenė antstolės atlyginimo mažinimo klausimo. Pareiškėjos vertinimu, antstolei neatlikus visiškai jokių faktinių skolos išieškojimo veiksmų, formalus labai didelės atlygio antstolei sumos priskaiciavimas yra aiškiai neproporcingas, nesąžiningas, neatitinka antstolės veiklai taikytinų viešosios teisės ir bendrųjų teisės principų.
34. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad faktas, jog priverstinio vykdomo proceso metu skolininkas pats sumoka skolą ar kitaip atsiskaito su išieškotoju, nėra pagrindas laikyti, kad antstolis neįvykdė vykdomojo dokumento, nes jis faktiškai neišieškojo išieškomos sumos. Šiuo atveju svarbu tai, kad skolininkas įvykdė atitinkamą vykdomąjį dokumentą pasibaigus terminui, per kurį jis galėjo įvykdyti jį gera valia, t. y. prasidėjus priverstinio vykdomo procesui. Pozicija, kad antstoliui turi būti atlyginamos tik faktiškai turėtos vykdomo išlaidos, reikštų, jog būtų padengiamos tik faktinės vykdomo sąnaudos, t. y. antstolio kontoros sąnaudos, kurios neapima antstolio, kaip fizinio asmens, uždarbio, t. y. tokiu atveju antstolis galėtų padengti tik turėtas išlaidas, tačiau negalėtų užsidirbti iš savo veiklos, t. y. negautų atlyginimo kaip fizinis asmuo. Tokia situacija panaikintų jo motyvą efektyviai vykdyti vykdomuosius dokumentus. Taigi teisėtų lūkesčių principo pažeidimas gali turėti neigiamą poveikį sprendimų vykdymo veiksmingumui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-5/2007). Atlyginimo antstoliui suma negali būti skaičiuojama kaip atlyginimas už konkrečiai atliktą darbą, įvertinus darbo sąnaudas, sugaištą laiką, kitus konkrečius vykdomo veiksmus, nes antstolio atlyginimo dydis procentine išraiška pagal išieškotą iš skolininko sumą reglamentuotas Sprendimų vykdymo instrukcijoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-313/2017, 44 punktas).
35. Taigi, antstoliui mokėtino atlyginimo dydis turi būti apskaičiuojamas pagal Sprendimų vykdymo instrukciją ir nepriklauso nuo antstolio konkrečioje vykdomojoje byloje atliktų vykdomo veiksmų apimties. Kita vertus, kasacinio teismo praktikoje yra pripažįstama galimybė tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į faktines bylos aplinkybes, sumažinti antstoliui pagal Sprendimų vykdymo instrukciją apskaičiuotą mokėtiną atlyginimą.
36. Kasacinio teismo praktikoje, pasisakant dėl antstolio atlyginimo mažinimo pagrindų ir sąlygų, pažymėta, kad kiekvieno atveju teismas privalo nustatyti, analizuoti ir vertinti konkrečios bylos aplinkybes ir dėl antstoliui priteistino atlyginimo dydžio spręsti siekdamas tiek skolininko, tiek antstolio teisėtų interesų pusiausvyros. Tuo atveju, kai skolininkas įvykdo vykdomąjį dokumentą (jo dalį) pasibaigus raginime (siūlyme) nustatytam terminui ir teismas nusprendžia, kad, atsižvelgiant į konkrečios nagrinėjamos bylos aplinkybes, šis atlyginimas mažintinas, tai antstoliui priteisiamas atlyginimas už vykdomojo dokumento (jo dalies) įvykdymą neturi būti mažesnis už Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą minimalų šio atlyginimo dydį. Tik tam tikrais, tačiau itin išimtiniais atvejais, kai skolininkas įvykdo vykdomąjį dokumentą (jo dalį) pasibaigus raginime (siūlyme) nustatytam terminui, dėl aplinkybių, prilygstančių *force majeure* aplinkybėms, antstoliui gali būti priteisiamas mažesnis už Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą minimalų atlyginimą. Siekiant nustatyti konkretų atlyginimo dydį turi būti įvertintos faktinės bylos aplinkybės: skolininko pastangos atsiskaityti su išieškotoju iki priverstinio vykdomo pradžios, iki raginime nurodyto termino, ar skolininkas bendradarbiavo su antstoliu, išieškotojo ir antstolio veiksmai priverstinio vykdomo metu ir kt. Prieš sprendžiant apie konkretų atlyginimo dydį visų pirma turi būti nustatyta išieškotina ir išieškota suma, kurios pagal Sprendimų vykdymo instrukciją yra pagrindas apskaičiuojant atlyginimo dydį, tada pagal pateiktą išaiškinimą, atsižvelgiant į nustatytas bylos aplinkybes, spręsti, ar yra pagrindas šį atlyginimą sumažinti (pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-465-916/2017 42 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
37. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, kaip matyti iš bylos duomenų, pareiškėja klausimo dėl atlyginimo antstolei mažinimo nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme nekėlė (šią aplinkybę kasaciniame skunde iš esmės pripažįsta ir pati pareiškėja), konkrečių faktinių aplinkybių, sudarančių pagrindą mažinti šį dydį, nenurodė ir jų neįrodinėjo. Šis klausimas pareiškėjos iškeltas tik kasaciniame skunde. Dėl šios priežasties nėra pagrindo sutikti su pareiškėjos argumentu, kad nespresdami šio klausimo bylą nagrinėję teismai nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos, – kasaciniame skunde nurodytoje kasacinio teismo praktikoje nėra pasisakyta, kad klausimas dėl atlyginimo antstoliui mažinimo visais atvejais teismų turėtų būti sprendžiamas *ex officio* (pagal pareigas). Priešingai, kasacinio teismo praktikoje tokia galimybė siejama su išskirtinėmis, konkrečioje byloje susiklosčiusiomis faktinėmis aplinkybėmis, kurių įrodinėjimo pareiga pagal bendrąją civiliniame procese galiojančią taisyklę tenka tokio sumažinimo siekiančiam byloje dalyvaujančiam asmeniui (CPK 178 straipsnis). Kasaciniame skunde nepagrindžiama, kad nagrinėjamoje byloje egzistuoja viešasis interesas, reikalaujantis teismo aktyvumo (veikimo *ex officio*) sprendžiant nurodytą klausimą.
38. Kasaciniame skunde pareiškėjos nurodytos aplinkybės, teisėjų kolegijos vertinimu, taip pat nėra pakankamos spręsti, kad šioje byloje egzistuoja pagrindas sumažinti atlyginimą antstolei. Vien tai, kad atlyginimas antstolei yra apskaičiuotas procentine išraiška pagal išieškotą sumą, nors pareiškėja pati sumokėjo skolą priverstinio vykdomo proceso metu, vykdydama šalių sudarytą taikos sutartį, kaip jau minėta,

savaime nėra pakankamas pagrindas mažinti antstolei mokėtino atlyginimo dydį (šios nutarties 34 punktas). Byloje nustatyta, kad iki išieškotojai kreipiantis dėl priverstinio prievolės pagal 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį vykdymo pareiškėja šios prievolės jokia apimtini nevykdė (nemokėjo nei įmokų, nei palūkanų, nei delspinigių) nuo 2011 metų, į teismą ginčydamą 2008 m. gegužės 13 d. valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartį kreipėsi jau prasidėjus priverstinio vykdymo procesui, pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui (2017 m. lapkričio 28 d.), taigi, faktinės aplinkybės, liudijančios pareiškėjos pastangas atsiskaityti su išieškotoja iki priverstinio vykdymo pradėjimo, byloje nenustatytos, taip pat nenustatytos ir kitos aplinkybės, kurias pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką galima būtų pripažinti reikšmingomis sprendžiant dėl antstolės atlyginimo mažinimo (nutarties 36 punktas, [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis). Pareiškėjos argumentas, kad išieškotoja pažeidė su ja sudarytos taikos sutarties sąlygas (t. y. nepateikė antstolei pareiškimo dėl išieškojimo atsisakymo), nėra teisiskai reikšmingas sprendžiant dėl atlyginimo antstolei, kuri nėra nurodytos sutarties šalis ir nėra jos pažeidusi, dydžio.

39. Remdamasi išdėstytais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias vykdymo išlaidų apmokėjimo tvarką, todėl kasacinio skundo argumentai pripažintini nesudaranciais pagrindo panaikinti ar pakeisti apeliacinės instancijos teismo nutartį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

40. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. [CPK 443 straipsnio](#) reglamentuojančio ypatingosios teisenos bylų nagrinėjimo ypatumus, 6 dalyje nustatyta, kad dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas.
41. Nagrinėjamos bylos atveju yra pagrindas konstatuoti, kad dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas, todėl sprendimas bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas ([CPK 443 straipsnio](#) 6 dalis).
42. Antstolė prašo priteisti iš pareiškėjos 1149,50 Eur išlaidų advokato pagalbai surašant kasacinį skundą atlyginimo.
43. [CPK 98 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsizvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Antstolės prašoma priteisti išlaidų advokato pagalbai atlyginimo suma neviršija Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. „Dėl Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio patvirtinimo“, 7, 8.14 punktuose nustatyto dydžio, todėl prašymas tenkintinas ir antstolei iš pareiškėjos priteistina 1149,50 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 13 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti antstolei Irenai Beliačic (a. k. (duomenys neskelbtini)) iš pareiškėjos akcinės bendrovės „Pagirių šiltnamiai“ (j. a. k. 110068730) 1149,50 Eur (vieną tūkstantį vieną šimtą keturiasdešimt devynis Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Alė Bukavinienė

Gediminas Sagatys